

Anonimizált változat

Fordítás

C-625/21 – 1

C-625/21. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2021. október 8.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. szeptember 22.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél (eredetileg alperes):

VB

A felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél (eredetileg felperes):

GUPFINGER Einrichtungsstudio GmbH

[omissis]

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) [omissis] a GUPFINGER Einrichtungsstudio GmbH (Schärding) [omissis] felperes által a VB [omissis] [omissis] alperes ellen legutóbb 5271,33 euró [omissis] iránt indított ügyben az alperesnek a fellebbviteli bírósággént eljáró Landesgericht Ried im Innkreis (Ried im Innkreis-i regionális bíróság, Ausztria) – a Bezirksgericht Braunau am Inn (Braunau am Inn-i kerületi bíróság, Ausztria) 2020. november 27-i GZ 2 C 128/18t-57. sz. ítéletét részben módosító és részben helybenhagyó – 2021. február 12-i GZ 18 R 1/2lh-65. sz. ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelme alapján [omissis] a következő

végzést

hozta:

A. Előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé:

1. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv) 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy az eladónak vagy szolgáltatónak a fogyasztóval szembeni, a fogyasztónak a szerződéstől való jogosulatlan elállására alapozott szerződéses kártérítési igényének vizsgálata során már akkor kizárt a diszpozitív nemzeti jog alkalmazása, ha az eladó vagy szolgáltató általános szerződési feltételeiben (a továbbiakban: ÁSZF) olyan tisztességtelen feltétel szerepel, amely a diszpozitív nemzeti jog rendelkezései mellett vagylagosan általán-kártérítéshez való jogot biztosít az eladó vagy szolgáltató számára a szerződésszegő fogyasztóval szemben?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Kizárt-e a diszpozitív nemzeti jog ilyen alkalmazása akkor is, ha az eladó vagy szolgáltató nem erre a kikötésre alapozza a fogyasztóval szembeni kártérítési követelését?

Az első és a második kérdésre adott igenlő válasz esetén:

3. Ellentétes-e az uniós jog hivatkozott rendelkezéseivel az, hogy egy több rendelkezést (például a szerződéstől való jogosulatlan elállás esetén alkalmazandó alternatív szankciókat) tartalmazó kikötés esetében a szerződéses jogviszonyban fennmaradnak a feltétel azon részei, amelyek egyébként is megfelelnek a diszpozitív nemzeti jognak és nem minősülnek tisztességtelennek?

[omissis] [az eljárás felfüggesztése]

Indokolás:

1 I. Tényállás

- 2 A felperes egy lakberendezési stúdiót üzemeltet Schärdingben (Ausztria), és többek között beépített konyhákat kínál eladásra.
- 3 A nyugdíjas alperes 2017. november 12-én egy Ried im Innkreisban (Ausztria) rendezett építészeti szakkiállításon a felperes standjánál egy beépített konyhát vásárolt a felperestől 10 924,70 euró áron. A szerződés a felperes általános szerződési feltételein (ÁSZF) alapult, amelynek V. pontja a következő (kiemelés az eredeti szövegben):

V. A szerződéstől való elállás

Átvételi késedelem (VII. pont) esetén vagy más fontos ok – mint például az ügyfél csődje vagy a csőd vagyon hiányában történő

elutasítása – miatt, valamint az ügyfél fizetési késedelme esetén jogosultak vagyunk a szerződéstől való elállásra, amennyiben azt a felek még nem teljesítették maradéktalanul. Az ügyfél vétkekességén alapuló elállás esetén választhatunk, hogy **a számla bruttó összege 25%-ának megfelelő átalány-kártérítésre vagy a ténylegesen elszenvedett kár megtérítésére** tartunk igényt.

Az ügyfél fizetési késedelme esetén mentesülünk valamennyi további teljesítési és szolgáltatási kötelezettségünk alól, és jogosultak vagyunk arra, hogy a még fennmaradt szolgáltatásokat vagy teljesítést visszatartsuk, és **előleget**, illetve **biztosítékot** kérjünk, vagy megfelelő póthatáridő tűzésével a szerződéstől elálljunk.

Amennyiben az ügyfél – anélkül hogy erre jogosult lenne – a szerződéstől eláll, vagy annak megszüntetését kéri, választhatunk, hogy ragaszkodunk a szerződés teljesítéséhez, vagy hozzájárulunk a szerződés megszüntetéséhez; az utóbbi esetben az ügyfél köteles választásunk szerint **a számla bruttó összege 20%-ának megfelelő átalány-kártérítést fizetni vagy a ténylegesen elszenvedett kárt megtéríteni**. Amennyiben a tervezési munka nem kerül külön ellentételezésre, az eladó szerződéstől való elállása esetén érvényesítjük valamennyi vonatkozó tervezési dokumentumhoz fűződő szerzői jogunkat.

- 4 2017. november 28-án az alperes elállt az adásvételi szerződéstől, mivel nem tudta megvásárolni azt a házat, amelybe a konyhát szánták.
- 5 Az adásvételi szerződés teljesítése esetén a felperes összesen 5270,60 euró nyereségre tett volna szert.
- 6 **II. Az eddigi eljárás**
- 7 A 2018. május 14-én benyújtott keresetével a felperes szerződéses kártérítés címén a munka elmaradása miatti megtakarításával csökkentett vételár megtérítését kérte az alperestől. Az adásvételi szerződéstől való elállás miatt esedékessé vált a követelés, amelynek összegét a felperes legutóbb 5270,60 euróban jelölte meg. A per során a felperes társaság az igényét nem az ÁSZF-jére, hanem az (osztrák) polgári jog diszpozitív rendelkezéseire alapította.
- 8 Az alperes az eljárás kezdetekor még azt az álláspontot képviselte, hogy jogszerű elállás miatt nem köteles kártérítésre. A harmadfokú eljárásban azonban már nem vitatott, hogy az alperes jogosulatlanul állt el az adásvételi szerződéstől.
- 9 Az alperes legutóbb arra hivatkozott, hogy az ÁSZF az adásvételi szerződés tartalmát képezte. Az V. rendelkezés (harmadik bekezdése) biztosítja az eladó vagy szolgáltató számára a választási jogot a között, hogy a fogyasztó jogosulatlan elállása esetén a számla bruttó összege 20%-ának megfelelő átalány-kártérítést

vagy a ténylegesen elszenvedett kár megtérítését igényli. Mivel ez a feltétel tisztességtelen, és hátrányos az alperesre mint fogyasztóra nézve, a felperest legfeljebb a vételár tényleges összegének 20%-a illeti meg.

- 10 Az elsőfokú bíróság megítélte a felperes számára a bruttó vételár 20%-át (2184,94 euró), és az ezt meghaladó kérelmet elutasította. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) 3 Ob 237/16y. sz. ítéletére hivatkozással az elsőfokú bíróság a fogyasztóra nézve súlyosan hátrányosnak minősítette a lemondási díjat annak túlzottan magas összege miatt. E rendelkezésnek az adásvételi szerződésből való teljes elhagyása esetén azonban (a diszpozitív jog alapján) a nemteljesítés miatt 5270,60 euró kártérítést kellene fizetni a felperes részére. Ebben az esetben a tisztességtelen feltétel elhagyása „büntető” hatást gyakorolna a fogyasztóra. Mindamellet e kikötés azt sugallta a fogyasztó számára, hogy a szerződéstől való elállás esetén legfeljebb a bruttó eladási ár 20%-át kell kárként megtéríteni. A fogyasztó semmiképpen sem számított arra, hogy a szerződéstől az eladó által nyújtott ellenszolgáltatás nélkül való elállás esetén a „ténylegesen elszenvedett kár” a megállapodás szerinti ár közel felét teszi ki. Ezen okok miatt a felperes részére a nemteljesítés miatt megtérítendő kárt a bruttó eladási ár 20%-ában kell korlátozni.
- 11 A fellebbviteli bíróság megváltoztatta ezt az ítéletet oly módon, hogy helyt adott a keresetnek [omissis]. Az ÁSZF-ben szereplő olyan feltétel semmissége, amely nem érinti a kölcsönös fő szerződési kötelezettségek egyikét, nem eredményezheti a szerződés semmisségét. A bíróság ítélezési gyakorlata szerint a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a nemzeti bíróságok csupán arra kötelesek, hogy e feltétel alkalmazásától eltekintsenek annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, de nem jogosultak arra, hogy e feltétel tartalmát módosítsák. Az érintett szerződésnek ugyanis főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak az említett feltétel elhagyása tekintetében módosuljon, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés jogilag ilyen módon fennmaradhat. A tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság a szerződési jog elveit alkalmazva a tisztességtelen feltételt – a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítve azt – elhagyja. Éppen ellenkezőleg, a tisztességtelen feltétel ilyen rendelkezéssel való helyettesítését teljes mértékben igazolják a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv célkitűzései, mivel az azt eredményezi, hogy a szerződés az érvénytelen kikötés elhagyása ellenére továbbra is fennmaradhat, és továbbra is kötelező lehet a felekre nézve. A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 6. cikkének (1) bekezdése nem a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmisségének elérésére irányul. Az elállásra vonatkozó olyan feltétel, amely az elállás következtében elszenvedett tényleges kár megtérítését írja elő, és így a diszpozitív jogi helyzetet tükrözi, nem ütközik a jóerkölcsbe. A „nemteljesítés miatti kárnak” a bruttó eladási ár 20%-ában történő „korlátozása” nem egyeztethető össze a Bíróság azon ítélezési gyakorlatával, amely szerint a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 6. cikke (1) bekezdésének szövegéből

az következik, hogy a nemzeti bíróságok csupán arra kötelesek, hogy e kikötés alkalmazásától eltekintsenek, de nem jogosultak arra, hogy e kikötés tartalmát módosítsák. A diszpozitív jog alkalmazása a jelen ügyben nem kizárt. Az alperes jogosulatlan elállása miatt fennáll a felperesnek a teljesítés véghezviteléhez fűződő szerződéses érdeke.

- 12 A fellebbviteli bíróság utólag engedélyezte a rendes felülvizsgálati kérelmet azon kérdés tekintetében, hogy a Bíróság újabb ítélkezési gyakorlata (2021. január 27-i ítélet, C-229/19 és C-289/19) értelmében az eladó vagy szolgáltató elkerülheti-e a diszpozitív jog alkalmazásának mellőzését azzal, hogy nem hivatkozik az érvénytelen kikötésre a fogyasztóval szemben.
- 13 Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) feladata, hogy határozzon az alperes által a másodfokú ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemről.
- 14 E tekintetben az alsóbb fokú bíróságok álláspontja szerint (és a felek által sem vitatottan) az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) eddigi ítélkezési gyakorlatát kell figyelembe venni (3 Ob 237/16y; RIS-Justiz RS0016914 [T63]), amely szerint a 20%-os lemondási díj általánnyal jelleggel történő meghatározása a lemondási díj nem megfelelő mértéke miatt az ABGB (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, általános polgári törvénykönyv) 879. §-ának (3) bekezdése értelmében súlyosan hátrányosnak (és ezáltal a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelennek) minősül.
- 15 A másodfokú ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemben az alperes azzal érvel, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén a fogyasztó kárára nem alkalmazható diszpozitív rendelkezés. A feltétel semmisségét hivatalból kell figyelembe venni. A diszpozitív jog akkor sem alkalmazható, ha az eladó vagy szolgáltató nem hivatkozik kifejezetten az ÁSZF-ben szereplő feltételre.
- 16 Válaszbeadványában a felperes az Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (általános polgári törvénykönyv, a továbbiakban: ABGB) 921. §-a szerinti, törvényben előírt kártérítéshez való jogra hivatkozik. A törvényben előírt kártérítéshez való jog érvényesítését az eladó vagy szolgáltató számára lehetővé tevő feltétel ebben a mértékben semmiképpen sem minősül tisztességtelennek. Ezenkívül meglepő lenne a diszpozitív jog alkalmazásának a fogyasztóvédelemre való hivatkozással történő meghíúsítása.
- 17 A hivatkozott rendelkezés szövege a következő:

921. § ABGB

A szerződéstől való elállás nem érinti a vétkes nemteljesítéssel okozott kár megtérítéséhez való jogot. A kapott ellenszolgáltatást oly módon kell visszaadni vagy megtéríteni, hogy egyik fél se húzzon hasznot a másik kárából.

- 18 E szabály az elállást követően a teljesítéshez fűződő érdeken alapuló kártérítési jogot biztosít a jogosult számára a vétkesen eljáró szerződéses partnerével szemben. A kötelezett köteles megtéríteni a vétkes nemteljesítéssel a jogosultnak okozott valamennyi hátrányt.
- 19 Amennyiben a tisztességtelen feltétel létezését figyelmen kívül hagyjuk, e rendelkezés alapján (az osztrák kártérítési jog további rendelkezéseivel összefüggésben) a megtámadott ítéletet, amellyel a nemteljesítés miatti kártérítést megítélték a felperes részére, mindenképpen helyben kell hagyni.
- 20 **III. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**
- 21 Az első kérdésről:
- 22 A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a valamely feltétel diszpozitív joggal való helyettesítésre vonatkozó jogkör akkor nem jelent problémát, ha a szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető (Kásler ítélet, C-26/13, 85. pont).
- 23 Ezenkívül például a C-482/13., C-484/13., C-485/13 és C-487/13. sz., Unicaja Banco SA és Caixabank SA egyesített ügyekben hozott ítélet megállapítja, hogy a tisztességtelen feltétel elhagyása miatt a szerződésben keletkező hiányosságnak a diszpozitív jog alkalmazásával való orvoslása a fogyasztóvédelmi jogban akkor megengedett, ha a tisztességtelen feltétel helyettesítés nélküli elhagyása hátrányos hatással lenne a fogyasztó jogi helyzetére.
- 24 A Bíróság a 2021. január 27-i Dexia ítéletében (C-229/19 és C-289/19) legutóbb úgy értelmezte a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv rendelkezéseit, hogy az az eladó vagy szolgáltató, aki a nemzeti bíróság által tisztességtelennek és ezért semmisnek nyilvánított feltételt alkalmaz a fogyasztóval szemben, amennyiben a szerződés e feltétel kihagyásával is teljesíthető, nem követelheti a nemzeti jog azon diszpozitív rendelkezésében biztosított törvényi kártérítést, amelyet e feltétel hiányában kellett volna alkalmazni (67. pont). A Bíróság azzal indokolta álláspontját, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, ez sértené a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú cél megvalósulását. E lehetőség ugyanis annak a „visszatartó erőnek” (lásd korábban: a Bíróság Kásler ítélete, C-26/13, 79. pont) a kiküszöbölését segítené elő, amelyet az eladókra vagy szolgáltatókra a tisztességtelen feltételeknek a fogyasztókkal szembeni „puszta és egyszerű alkalmazhatatlansága” gyakorol, mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák e feltételeket annak tudatában, hogy a nemzeti bíróság, még ha azok érvénytelenségét meg is állapítaná, a szerződést a szükséges mértékben még mindig kiegészíthetné oly módon, hogy ezzel ezen eladók vagy szolgáltatók érdekeit biztosítsa (a Dexia ítélet 64. pontja).
- 25 Az ismertetett ítélkezési gyakorlatból a jelen ügy szempontjából is levezethető lenne, hogy a diszpozitív jog rendelkezéseit már a tisztességtelen és ezért

alkalmazhatatlan feltétel pusztán létezése miatt nem lehet figyelembe venni. Mindazonáltal az olyan megoldás, amely mentesíti a szerződészegő fogyasztót az általa vétken okozott kár megtérítése alól, szöges ellentétben áll a polgári jog rendszerével és értékeléseivel, amely jogot a szerződő felek különböző érdekei közötti méltányos egyensúly megteremtése jellemez. A Bíróság is elismeri, hogy a diszpozitív jog rendelkezéseivel a nemzeti jogalkotó egyensúlyt kíván teremteni a szerződő felek érdekei között (a Bíróság Dziubak ítélete, C-260/18, 60. pont). A kérdést előterjesztő bíróság ezért e tekintetben pontosítást kér a Bíróságtól.

26 A második kérdéstről:

27 Ellentétben a Dexia ítélet alapjául szolgáló helyzettel (lásd a 64. pontot: „az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák e feltételeket”) a jelen ügyben megítélendő helyzetet az jellemzi, hogy a kikötés nem releváns a kereset tárgyát képező jog értékelése szempontjából, mivel az érvényesített kártérítési igény kizárólag a diszpozitív jog rendelkezéseire alapítható. A felperes is a diszpozitív jogra, nem pedig a tisztességtelen feltételre alapozta a követelését. A felperes tehát a Dexia ítélet 64. pontja értelmében nem „alkalmazta” a kikötést az eljárásban az alperessel szemben annak érdekében, hogy a követelését arra alapítsa. Így az eljáró bírósági tanács úgy véli, hogy a jelen ügyben a nemzeti diszpozitív jog alkalmazása nem kizárt azon körülmény ellenére sem, hogy a 20%-os általán-kártérítés meghatározása tisztességtelennek minősül.

28 Ez nem ellentétes a feltételek semmisségének hivatalból való figyelembevételére vonatkozó követelménnyel sem, amennyiben az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek a bíróság rendelkezésére állnak (a Bíróság Gutiérrez Naranjo ítélete, C-154/15, 58. és azt követő pont). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint e követelmény csak azokra a feltételekre vonatkozik, amelyek az eljárás tárgyát képező követelés értékelése szempontjából relevánsak. A semmisség hivatalból való figyelembevétele ennél fogva csak akkor képzelhető el, ha a feltétel közvetlen relevanciával bír a kereset tárgyát képező követelés értékelése szempontjából [omissis]. A Bíróság általi pontosítás e tekintetben is szükségesnek tűnik.

29 A harmadik kérdéstről:

30 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság nem egészítheti ki a szerződést az olyan feltétel tartalmának módosítása útján, amelynek semmisségét az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben megállapítja (a Bíróság Banco Español ítélete, C-618/10, 69. és azt követő pontok; a Bíróság Gómez del Moral Guasch ítélete, C-125/18, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a Bíróság Dexia ítélete, C-229/19 és C-289/19, 63. pont). Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) is ezt az úgynevezett „érvényesség megőrzése melletti korlátozás tilalmát” képviseli (a jelen perben is) (RS0128735; RS0122168; RS0038205 [T20]).

31 Mindazonáltal e tekintetben tisztázni kell, hogy az említettek az osztható feltételekre is vonatkoznak-e. A jelen ügyben az V. feltétel harmadik

bekezdésében előírt szankciók opcionálisan állnak az eladó vagy szolgáltató rendelkezésére. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint a tisztességtelennek minősítendő magas átalány-kártérítéshez való jog mellett a ténylegesen elszenvedett kár lehetséges vagylagos figyelembevétele nem kifogásolható, annál is inkább, mivel ez megfelel a diszpozitív jognak. A Bíróságnak tisztáznia kell, hogy ellentétes-e a tisztességtelen feltételekről szóló irányelvvel, ha ilyen esetben nem állapítják meg a feltétel teljes érvénytelenségét.

32 [omissis]

33 [omissis] [eljárásjogi megjegyzések, az eljárás felfüggesztése]

[omissis]

2021. szeptember 22.

[omissis]